

opusdei.org

Put do stote obljetnice (3): Kako je sveti Josemaría shvaćao rad: sažetak

Sveti Josemaría je učio da je rad božanski poziv i sredstvo osobnog posvećenja i apostolata. Nadahnut otajstvom utjelovljenja i stranicama Svetoga pisma, širio je kristološku viziju rada, integrirajući ga u duhovni život ne odvajajući svjetovno od svetoga.

20.03.2025.

Propovijedanje svetog Josemarije sadrži jasnu i vrlo bogatu teološku viziju, koja proizlazi iz svjetla koje je primio 2. listopada 1928. i hrani se iz dva glavna izvora: Svetog pisma i dubokog razumijevanja otajstva Utjelovljenja Riječi.

To je poruka širokog raspona, budući da je upućena svima onima koji žive usred svijeta i rade u svim vrstama svjetovnih zanimanja. U isto vrijeme, učenje svetog Josemarije pojašnjava specifično poslanje Djela. Mnogi aspekti kršćanskog života koje on opisuje kao karakteristike duha Opusa Dei proizlaze iz inovativnog i duboko kristološkog razumijevanja stvarnosti ovoga svijeta i mogućnosti postizanja svetosti upravo radom u ovom okruženju. Stoga, kako bismo bolje razumjeli što je Opus Dei i njegovu specifičnu misiju unutar misije Crkve, prosvjetljujuće je ići dublje u učenja svetog Josemarije o radu.

Božansko i profesionalno zvanje

Pojam zvanja, kako ga je opisao utemeljitelj Djela, uključuje rad kao bitnu sastavnicu. „Rad je prvo zvanje čovjeka, rad je Božji blagoslov, i žalosno se varaju oni koji ga smatraju kaznom.” (Brazda, br. 482). Objašnjavajući što uključuje poziv u Opus Dei, često je naglašavao da je profesionalni poziv kojim se namjeravate baviti dio nečijeg božanskog poziva. Svatko tko se nije osjećao pozvanim od Boga da obavlja neki oblik rada, aktivnost koja se može posvetiti usred svijeta, nije mogao dobiti poziv za Djelo.

„Toliko sam vam često govorio da je vaš profesionalni poziv važan dio vašeg božanskog poziva. To je i razlog zašto će apostolat Djela u svijetu uvijek biti aktualan, suvremen i potreban. Dokle god postoje ljudi na zemlji, bit će

muškaraca i žena koji rade" (Pismo 6, br. 35).

Kao što se dogodilo s apostolima, sveti Josemaría je istaknuo da Bog može pozvati ljude upravo u prilici i kontekstu njihova rada (usp. Put, br. 799). Odazivanje na ovaj poziv ne podrazumijeva promjenu stanja. Svatko ostaje na mjestu koje zauzima u svijetu, sa svojim profesionalnim obvezama te obiteljskim i društvenim odnosima (usp. Pismo 6, br. 37).

Utemeljitelj Djela poticao je svoje sinove i kćeri da budu prisutni u svim područjima gdje ljudska bića obavljaju svoje aktivnosti, čvrsto ukorijenjeni u svjetovnu i ljudsku stvarnost profesije kojoj se posvećuju. „Od Boga si primio poziv za jedan određeni put: biti na raskrižjima svijeta, dok si ti sam – obavljajući svoj profesionalni rad – dobro smješten u Bogu.” (Kovačnica,

br. 748). Baš kao što nečiji rad nije samo jedan među brojnim zadacima, nego nešto što definira život onoga koji ga obavlja, tako i odgovaranje na poziv u Opusu Dei nije samo jedno predanje među drugima, već prije 'forma' koja definira i karakterizira cjelokupno postojanje onoga koji ga je primio. A ovaj poziv obuhvaća mnoge aspekte nečijeg života: društvene odnose, prijateljstva, obiteljske odgovornosti itd.

Kako bi izvršio poslanje Djela Božjega, sveti Josemaría postavio je svojim sinovima i kćerima vrlo jasan zahtjev: preobraziti rad u molitvu i živjeti kao kontemplativci usred svijeta. Ovo je novo učenje, budući da većina ljudi odgovornosti svog obiteljskog, društvenog i poslovnog života vide odvojenima od kontemplativnog života i molitve.

U tom smislu, posvećenje rada ponekad se shvaća površno. Može

biti ograničeno, na primjer, na početak zadatka molitvom koja se upućuje Bogu i završava molitvom zahvale ili na prekidanje onoga što se radi s vremena na vrijeme kratkom molitvom. Sve je to, naravno, pozitivno i može nam pomoći da budemo svjesni Božje prisutnosti tijekom dana. Ali ono što sveti Josemaría poziva svoju djecu nešto je dublje: preobraziti sav naš rad u dijalog pun ljubavi s Bogom, na gotovo neprekidan način, do te mjere da što smo više uronjeni u svijet, to više možemo i trebamo biti sjedinjeni s Bogom. „To što smo djeca Božja dovest će nas – uvjeravam – do kontemplativnog duha posred svih ljudskih aktivnosti – svjetlost, sol i kvasac, preko molitve, mrtvljenja, vjerskog i profesionalnog znanja - ostvarujući ovaj plan: što smo više uronjeni u svijet, toliko više moramo biti Božji.“ (Kovačnica, br. 740).

U Crkvi će svaki evangelizacijski napor predstavljen kao sudjelovanje u poslanju Sina uvijek biti ukorijenjen u dubokom osjećaju božanskog sinovstva. U Opusu Dei to ima poseban naglasak. Preobrazba svijeta kroz rad, a time i sudjelovanje u poslanju Sina da otkupi i pomiri sve, znači u ljudske aktivnosti utisnuti Kristov oblik: oblik ljubavi, služenja, milosrđa. Ljubav je ta koja male stvari čini velikima, pretvarajući najskromnija djela u hvalu Bogu (usp. na primjer, Brazda, br. 487, 489; Kovačnica, br. 684, 686, 742 itd.). Preobražavanje svijeta u *forma Christi* također otkriva euharistijsku dimenziju rada, koja se može usporediti s misom koja se "slavi" dvadeset i četiri sata na dan na temelju zajedničkog svećeništva svih vjernika, na što nam naše krštenje daje pravo. Kao što je sveti Josemaría inzistirao, moramo služiti Bogu "ne samo na oltaru, nego u cijelom svijetu, koji je oltar za nas.

Sva ljudska djela vrše se kao na oltaru, i svatko od vas, u tom jedinstvu kontemplativnih duša koji je vaš dan, na neki način govori 'svoju misu' koja traje dvadeset i četiri sata, u iščekivanju mise koja slijedi i koja će trajati još jedanput dvadeset i četiri sata, i tako do kraja naših života” (Bilješke u meditaciji, 19. ožujka 1968., u Blaženi Alvaro del Portillo, Obiteljska pisma, I, br. 226).

Jezgrovit izraz

Središnje učenje svetog Josemarije o radu može se sažeti u jednu rečenicu: „Posvetiti rad, posvetiti sebe radom, posvetiti druge radom” (Susret s Kristom, br. 45).

„Još jednom ću vam reći, djeco moja: Bog nas je pozvao da, svatko u svom vlastitom stanju života i u vršenju svoje profesije ili zanata, svi možemo posvetiti sebe u svom radu, posvetiti svoj rad i posvetiti druge svojim radom. Tako se ljudsko djelo koje

obavljamo s pravom može smatrati *opus Dei, operatio Dei*, djelo Božje" (Pismo 6, br. 13).

Što ovaj sažeti izraz znači u praksi? Mnogi su ljudi pisali o tome u raznim prilikama.[1] Razmotrimo to detaljnije.

Posvetiti rad, shvaćen kao vanjski učinak ljudskog djelovanja, podrazumijeva prije svega posvećivanje profesionalnih, ekonomskih, društvenih i političkih struktura koje proizlaze iz ljudskog rada i koje, pak, utječu na kontinuitet toga rada. U svojoj objektivnoj dimenziji to znači preuzeti poslanje preobrazbe svijeta, prožeti ga Kristovom ljubavlju kako bi ga iznova prikazali Bogu (usp. Susret s Kristom, br. 183). To zahtijeva duboko poznavanje dinamike koja je svojstvena svakom polju rada, zajedno s osjetljivošću, s poštovanjem prema autonomiji

zemaljskih stvarnosti. Također zahtijeva solidnu profesionalnu kompetenciju i radosnu spremnost na samopožrtvovnost.

Posvetiti sebe radom, u subjektivnom smislu, znači učiniti rad povlaštenim mjestom za vršenje kršćanskih kreposti i „glavom” duhovnog i asketskog života, kako je sv. Josemaría savjetovao svojim sinovima i kćerima (usp. Pismo 31, br. 10; Brazda, br. 493-494). U duhu Opusa Dei, vrline koje su posebno važne uključuju milosrđe i pravednost u međuljudskim odnosima, profesionalnost i želju za učenjem koja omogućuje bolji rad i stjecanje ugleda, kao i red, što vodi boljem iskorištavanju vlastitog vremena, a time i davanju više slave Bogu (usp. Put, br. 80).

Posvećivanje drugih kroz rad ukazuje na ispravno okruženje za apostolsko djelovanje članova Djela. Da bi se

evangeliziralo i širilo Kraljevstvo Božje, ne treba prekidati svoj posao niti ga stavljati u drugi plan.

Naprotiv, ljudi Opusa Dei su apostoli kada svoj posao obavljaju pravedno, stručno i milosrdno, dajući dobar primjer, usmjeravajući zemaljske strukture u skladu s Evanđeljem, razvijajući dimenziju služenja koju podrazumijevaju sve profesije.

Ukratko, stavljanje Krista na vrh svih ljudskih aktivnosti.

U tom evangelizacijskom poslanju svjedočanstvo nečijeg života uvijek je nadopunjeno riječima koje prosvjetljuju, objašnjavaju razloge vjere, nude pomoć i utjehu. Rad s drugima i sudjelovanje u njihovom svakodnevnom životu čini ovu akciju evangelizacije apostolatom prijateljstva i povjerenja. U mnogim svojim spisima, sveti Josemaría naglašava apostolsku dimenziju svojstvenu radu.

„Čini mi se veoma opravdana tvoja nestrpljivost da cijelo čovječanstvo upozna Krista. Ali počni od odgovornosti za spasenje duša onih koji s tobom žive, od posvećivanja svakoga pojedinoga od tvojih kolega s posla ili sa studija... To je glavna misija koju ti je Gospodin povjerio. (Brazda, br. 953).

„Zaista se može reći, moja najdraža djeco, da je najveći plod apostolata Opusa Dei onaj koji njegovi članovi osobno stječu apostolatom svoga primjera i svojim odanim prijateljstvom sa svojim kolegama na sveučilištu ili u tvornici, u uredu, u rudniku ili na poljima” (Pismo 6, br. 55).

„[Oni koji] ne znaju što znači potpuna predanost ozbiljnom profesionalnom radu, ljudskim znanostima, nikada neće moći cijeniti širinu i opseg apostolata koji Bog traži od članova Djela, ili način

na koji ga oni trebaju izvršavati” (Pismo 6, br. 44).

Djelovati u Kristu, razjašnjavajući puno značenje utjelovljenja, glavno je poslanje koje Bog povjerava onima koji primaju poziv za Opus Dei. Posvećivanje rada, posvećivanje sebe u radu i posvećivanje drugih kroz rad nisu odvojeni ili suprotstavljeni ciljevi, već prije tri neodvojive dimenzije iste jedinstvene stvarnosti (usp. Jose Luis Illanes, u bilješci 1).

„Ujediniti profesionalni rad s asketskom borbom i kontemplacijom - nešto što se može činiti nemogućim, ali je potrebno za pomoć u pomirenju svijeta s Bogom - i pretvoriti ovaj obični rad u instrument osobnog posvećenja i apostolata. Nije li to plemenit i veliki ideal, za koji vrijedi dati život?” (Naputak, 19. ožujka 1934., br. 33).

Netko bi se mogao zapitati: kako se ova učenja mogu primijeniti kada je netko u situaciji bolesti, profesionalnih neuspjeha ili nezaposlenosti, ili kada posao koji moramo obavljati uključuje mnoge poteškoće u smislu odnosa, radnog okruženja ili drugih vrsta problema? Drugim riječima, jesu li učenja svetog Josemarije rezervirana za ljude koji imaju idealne uvjete ili koji rade u posebnim okolnostima? U stvarnosti, poruka posvećujućeg rada je univerzalna, primjenjiva na sve ljude i situacije. Ne odnosi se toliko na ono što radimo (naš posao), već na ono što jesmo (ljudi koji rade). Svemu što radimo u ovom životu možemo pristupiti s ovim pogledom: činiti stvari dobro, iz ljubavi, služiti.

Oslonac vlastitog posvećenja

Posvećenje rada uključuje i studij, važnu aktivnost za mlade koji su pratili sv. Josemariju u prvim

godinama njegova pastoralnog rada. Ta se stvarnost odražava već 1934. u poglavlju "Učenje" u Putu, gdje se prikazuje kao aktivnost koja se sama po sebi može pretvoriti u molitvu i apostolat. Kao i posao, studij ima dimenziju služenja i stvara odnose koji olakšavaju apostolat prijateljstva i povjerenja među suradnicima. Sveti Josemaría je istaknuo važnost, posebno za mlade, dobrog iskorištavanja vremena, učenja koje je trajno relevantno (usp. Put, br. 354-355; Brazda, br. 509, 513). I pojasnio je da odmor ne znači predati se lijenosti ili ne raditi ništa, već prije promijeniti aktivnost kako bi se obnovila snaga (usp. Brazda, br. 514).

Njegovo propovijedanje o radu često je bilo nadahnuto njegovom dubokom odanošću Isusovu životu u Nazaretu i svakodnevnom aktivnošću u Josipovoj radionici, ponavljajućim temama u njegovim

propovijedima (usp. "U Josipovoj radionici", u Susret s Kristom, br. 39-56; "Raditi za Boga", u Prijatelji Božji, br. 55-72). Sveti Josip, predstavljen kao zanatlija i učitelj nutarnjeg života, postao je znakovit uzor članovima Djela. Ovaj primjer naveo je svetog Josemariju da ustanovi da njegovi duhovni sinovi i kćeri obnavljaju svoju predanost Opusu Dei svake godine 19. ožujka, na svetkovinu svetog patrijarha.

Zajedno sa svetim Josipom, Marija iz Nazareta također se smatra uzorom posvećenja rada. Njezin običan život otkriva kako briga za obitelj pomaže u otkupljenju i uvodi red u svijet prema Božjem planu. I tako vidimo da je obiteljski život, sam po sebi, posvećen posao. U Mariji je posebno vidljiva dimenzija služenja svojstvena svakom posvećenom ljudskom radu. Sveti Josemaría je to sažeo u geslu: „Da bi bio koristan, služi” (Susret s Kristom, br. 50).

Svakodnevni život Svete Obitelji u Nazaretu također mu je dao priliku da naglasi važnost poniznosti i kontemplativne šutnje kao bitnih elemenata posvećenog rada. Raditi marljivo i dobro, inzistirao je, ne znači upasti u ishitreni ili nepromišljeni aktivizam; naprotiv, trebamo stvarati buku troje ljudi dok obavljamo posao za tri tisuće (usp. Pismo 3, br. 66).

Promatranje rada kao okosnice nečijeg posvećenja prirodno dovodi do dubokih i inovativnih učenja o odnosu između rada i molitve, radnih obveza i obiteljskih dužnosti, kao i između napornog rada i odmora. U tom je kontekstu sveti Josemaría ponudio originalno tumačenje odnosa između Marte i Marije u Betaniji:

"Nikada se neću složiti s mišljenjem onoga – makar poštujem– tko odvaja

molitvu od aktivnog života, kao da su nespojivi.

„Mi, djeca Božja, moramo biti kontemplativni: oni koji, usred buke mase, znaju pronaći mir duši u neprekinutom razgovoru s Gospodinom; i znaju ga promatrati kako se gleda Oca, kako se gleda Prijatelja, koje se ludo voli." (Kovačnica, br. 738)

Ako se vježbanje kršćanskih kreposti traži na dosljedan i iskren način, taj sklad, sam po sebi težak, postaje mnogo dostižniji.

Uključivanje rada u krepostan život, shvaćeno kao izraz apostolskog poslanja služenja, sprječava rizik, koji je danas tako čest, da rad postane apsolutna vrijednost. Obavljanje vlastitog rada u Kristu štiti ga od reduktivne vizije i sprječava njegovo skretanje prema samoj učinkovitosti, koja nastaje kada rad počinje apsorbirati nečije

cjelokupno postojanje i postaje idol. Ovo patološko gledište, koje je sveti Josemaría nazvao “profesionalitis” (usp. Brazda, br. 502, 503), iskrivljuje autentično značenje ljudskog rada.

Posvećeni rad ne priječi kršćansko jedinstvo života, nego ga stvara. Za svetog Josemariju, vraćanje ovog jedinstva života kršćanima temeljni je aspekt duha koji je primio od Boga:

„Ispunjavati Božju volju u našem radu, promatrati Boga u našem radu, raditi za ljubav prema Bogu i bližnjemu, učiniti naš rad sredstvom apostolata, davati božansku vrijednost ljudskim stvarima: to je jednostavno, snažno jedinstvo života koje moramo imati i poučavati druge” (Pismo 6, br. 14).

Vizija djelovanja u Kristu svetog Josemarije otvara prostor za dijalog s ključnim perspektivama u teologiji zemaljskih stvarnosti, dogmatskoj

teologiji, ekleziologiji i duhovnoj teologiji, posebice u odnosu na poslanje vjernika laika. U člancima koji slijede istražiti ćemo neke od najbogatijih aspekata ove plodonosne razmjene.

[1] Na primjer, José Luis Illanes u natuknici “Rad,” u Diccionario de san Josemaría (2013.), i Fernando Ocariz, u članku “Pojam posvećenja rada,” u Naturaleza, gracia y gloria (1987.).

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/hr-hr/article/put-do-stote-obljete-nice-3-kako-sveti-josemarija-shvaca-rad-sazetak/> (8.04.2026.)